

The background features two large, light gray, stylized letters: a 'N' on the left and a 'U' on the right. The 'N' is formed by two diagonal bars meeting at the top and bottom. The 'U' is a simple, rounded shape. The text 'MANNHEIMER SWARTLING' is centered horizontally between these two letters.

MANNHEIMER SWARTLING

Bästa möjliga teknik – hur tillämpas juridiken?

Seminarium om ökad hållbar blå livsmedelsproduktion i hela Sverige

19 oktober 2021, Joel Mårtensson

An aerial photograph of a rugged coastline. The left side shows a rocky shore with patches of green vegetation. The right side is dominated by a dense, dark green forest. The water is a deep, dark blue-grey color. The word 'Lagstiftning' is written in white serif font across the middle of the image.

Lagstiftning

2 kap. miljöbalken

Allmänna hänsynsregler m.m.

- Tillämpning och bevisbörda (1 §)
- Hänsynsregler (2-5 §)
- Val av plats (6 §)
- Rimlighetsavvägning (7 §)
- Ansvar för skadad miljö (8 §)
- Slutavvägning (9-10 §)

Bästa möjliga teknik

- Teknologin, men också utformning, uppförande, underhåll, drift och avveckling
- Ekonomiskt och tekniskt möjlig för branschen typiskt sett
- Tillgänglig och inte bara förekomma på experimentstadiet

Bästa möjliga teknik, *forts.*

- Övriga hänsynskrav ska beaktas → bedömningen ska innefatta resultatet för miljön i stort
  - en teknik som utnyttjar mindre miljöfarliga råvaror eller som är energisnål kan vara bättre för miljön än en teknik som gör det möjligt att något minska utsläppen

Rimlighetsavvägningen

- Hänsynskraven får inte vara orimliga
- Nyttan av skyddsåtgärder och försiktighetsmått jämfört med kostnaderna
  - miljömässigt motiverat och ekonomiskt rimligt
  - miljöns känslighet i det enskilda fallet spelar in
  - ekonomiskt tillgängligt och ekonomiskt rimligt är två olika bedömningar

Rimlighetsavvägningen, *forts.*

- Bästa tillgängliga teknik (BAT) jämförbart med bästa möjliga teknik (BMT) efter rimlighetsavvägning
- Krav som behövs för att följa miljökvalitetsnorm ska ställas, trots rimlighetsavvägningen

Praxis

Äldre MÖD-praxis: öppna kassar utgör bästa möjliga teknik

- MÖD 2004:69 (Omnefjärden / Höga kusten)
  - Uppfödning till matfiskstorlek i landbaserade anläggningar förekommer inte i kommersiell skala. Försöksanläggningar har förekommit men kostnaderna har varit för höga. Inte rimligt att ställa krav på sådan teknik
- MÖD 2005:42 (Leksand)
  - Begränsade möjligheter att minska näringsbelastningen; teknik saknas. De krav som kan ställas enligt 2 kap. 3 § är därmed uttömda. Utsläppen och miljöpåverkan inte sådana att stoppregeln är tillämplig

Senare MÖD-praxis: inte visat att öppna kassar utgör bästa möjliga teknik

- MÖD 2017:21 (Storsjön), 2017:22 (Höga kusten) och M 10773-16 (Landösjön)
  - Betydande punktutsläpp och konkreta uppgifter om annan teknik → kraven på bolagets redovisning av alternativa produktionsmetoder ska ställas högt
  - Begränsad utredning – saknades bl.a. uppgifter om produktionskostnader och miljöpåverkan för alternativa produktionsmetoder
  - Sökanden hade inte visat att fiskodling i öppna kassar fortfarande utgör bästa möjliga teknik

Ny MMD-praxis: öppna kassar utgör alltjämt bästa möjliga teknik

- MMD Nacka M 1633-20 och M 2847-21, MMD Umeå M 353-20 och M 3734-19, MMD Östersund M 1929-20
  - Fem MMD-avgöranden under ett års tid (2020-2021) med tillstånd till fortsatt verksamhet, utökad verksamhet respektive ny verksamhet
  - MÖD:s avgöranden kan inte uppfattas som att domstolen generellt har avfärdat användandet av öppna kassar
  - Ett mer omfattande underlag avseende miljöpåverkan, tekniska möjligheter och ekonomiska förutsättningar än tidigare
    - RAS och s.k. semislutna system inte tekniskt och ekonomiskt tillgängliga alternativ, i vart fall inte rimligt att kräva sådan teknik
  - Samtliga avgöranden överklagade till MÖD, prövningstillstånd i minst ett fall

MMD: RAS uppfyller kravet på bästa möjliga teknik

- MMD Östersund M 185-17 (Kallsjön)
  - Verksamheten uppfyller de uppställda tillåtlighetskraven (dvs. inklusive kravet på bästa möjliga teknik)

MÖD: RAS uppfyller kravet på bästa möjliga teknik

- MÖD M 4726-19 / MMD Vänersborg M 4421-17 (Kungshamn, Sotenäs)
  - MMD: uppenbart att själva fiskodlingsverksamheten är tillåtlig; utsläppen riskerar försämra den ekologiska statusen eller försvåra uppnåendet av god ekologisk status → hinder för tillstånd
  - MÖD: enbart filtrering och behandling mot smittämnen är inte bästa möjliga teknik för denna verksamhet och recipient, men med tillägg av denitrifikationsfilter och ytterligare filter uppnås bästa möjliga teknik för den ansökta verksamheten samt även kraven på icke-försämring och icke-äventyrande
  - MÖD: RAS-tekniken delvis oprövad och kan förväntas genomgå en kraftig utveckling i en nära framtid
  - MÖD: någon fullständig prövning har inte skett i MMD → återförvisning

An aerial photograph of a large lake at sunset. The sky is a gradient of colors from light blue to orange, with a thin crescent moon visible in the upper left. The water reflects the sunset colors, and the surrounding land is dark and silhouetted. The text 'Avslutande reflektioner' is overlaid in the center in a white serif font.

Avslutande reflektioner

The background features two large, light gray, stylized letters: a 'N' on the left and a 'U' on the right. The 'N' is formed by two diagonal bars meeting at the top and bottom. The 'U' is a simple, rounded shape. The text 'MANNHEIMER SWARTLING' is centered horizontally between these two letters.

MANNHEIMER SWARTLING